

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) รูปแบบ Nonrandomized Control-Group Pretest-Posttest Design มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลของโปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและแนวทางปฏิบัติตน ต่อระดับความรู้และพฤติกรรมเผชิญความเครียดในผู้ป่วยโรคมะเร็งระหว่างรับเคมีบำบัด ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้กับพฤติกรรมเผชิญความเครียดโดยวิธีการมุ่งแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นของผู้ป่วย หลังได้รับโปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและแนวทางปฏิบัติตน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ป่วยโรคมะเร็งรังไข่ระหว่างรับเคมีบำบัดที่รับการรักษาอยู่ ณ หอผู้ป่วยนรีเวชกรรม โรงพยาบาลขอนแก่น ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน 2539 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากร จำนวน 16 คน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Random Assignment) โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) กระทำโดยนำกลุ่มตัวอย่างมาเรียงเลขที่ตามอันดับอายุ แล้วนับสลับกัน ผู้ป่วยที่มีอันดับเลขที่คี่ให้อยู่ในกลุ่มทดลอง และอันดับเลขที่คู่ให้อยู่ในกลุ่มควบคุม ทั้ง 2 กลุ่มมีผู้ป่วยที่เป็นโรคมะเร็งรังไข่ในระยะที่ 1 ถึง 4 จำนวนใกล้เคียงกัน ได้ผู้ป่วยในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน โดยทั้ง 2 กลุ่ม มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน ดังนี้ คือ มีระยะของการเป็นโรคมะเร็งใกล้เคียงกัน ได้รับการผ่าตัดเอาก้อนมะเร็งออกไปแล้ว แพทย์ได้แจ้งชนิดของการผ่าตัด และผลการวินิจฉัยโรคว่าโรคมะเร็งรังไข่ให้ผู้ป่วยได้ทราบแล้วได้รับเคมีบำบัดติดต่อกันตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป อาการของโรคอยู่ในระยะสงบไม่มีโรคแทรกซ้อนที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้

สถิติสัมพัทธ์ที่ดี ไม่มีปัญหาด้านการได้ยินเสียงและการมองเห็นภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ติดตามรับการตรวจรักษาโรคทุกครั้งที่แพทย์นัด มีความสนใจและยินดีให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย ส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดความรู้เกี่ยวกับโรคและแนวทางการปฏิบัติตนในผู้ป่วยโรคมะเร็งระหว่างรับเคมีบำบัด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรคูเดอร์ริชาร์ดสัน KR-20 ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดความรู้เท่ากับ 0.79 ส่วนที่ 3 เป็นแบบวัดพฤติกรรมเผชิญความเครียดที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงสำนวนภาษาบางข้อใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ป่วยจาก นิตยา สุขธยากร (2531) ซึ่งใช้วัดพฤติกรรมเผชิญความเครียดของญาติผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองปัจจุบันที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลประสาท และโรงพยาบาลรามธิบดี ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา 3 ท่าน และหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.82 และส่วนที่ 4 เป็นโปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและแนวทางปฏิบัติตน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความชัดเจนของโปรแกรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนของวิจัยกึ่งทดลอง รูปแบบ Nonrandomized Control-Group Pretest-Posttest Design โดยกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและแนวทางปฏิบัติตน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า

1) ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงทั้งสิ้น เนื่องจากการศึกษาในกลุ่มผู้ป่วยโรคมะเร็งรังไข่ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมนับถือศาสนาพุทธ มีอายุระหว่าง 21-68 ปี พักอาศัยอยู่ในจังหวัดขอนแก่น และนอกจังหวัดขอนแก่นในอัตราส่วนที่เท่ากัน โดยส่วนใหญ่แล้วพบว่า มีสถานภาพสมรสคู่ พักอาศัยอยู่กับสามีและบุตร จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพเกษตรกร อยู่ในโครงการประกันสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 1,000-3,000 บาท/เดือน ในด้านการเจ็บป่วยและการรักษาพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้ว ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งมีระยะเวลาระหว่าง 1-10 เดือน ได้รับการแจ้งผลการวินิจฉัยโรคจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านสูติรีเวชกรรมว่าเป็นโรคมะเร็งรังไข่ระยะที่ 3 มีระยะเวลาหลังการผ่าตัดเอาก้อนมะเร็งออกตั้งแต่ 1-5 เดือน และได้รับเคมีบำบัดไปแล้ว 1-4 ครั้งติดต่อกัน

2) ผู้ป่วยที่ได้รับโปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและแนวทางปฏิบัติตนมีระดับความรู้สูงกว่าผู้ป่วยที่ไม่ได้รับโปรแกรมการให้ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

3) ผู้ป่วยที่ได้รับโปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและแนวทางปฏิบัติตนมีพฤติกรรมเผชิญความเครียดน้อยกว่าผู้ป่วยที่ไม่ได้รับโปรแกรมการให้ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4) ระดับความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเผชิญความเครียด โดยวิธีการมุ่งแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นของผู้ป่วยโรคมะเร็งระหว่างรับเคมีบำบัด หลังจากได้รับโปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและแนวทางปฏิบัติตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงผลของโปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและแนวทางปฏิบัติตน ต่อระดับความรู้และพฤติกรรมเผชิญความเครียดในผู้ป่วยโรคมะเร็งระหว่างรับเคมีบำบัดผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.2.1 ด้านบริการและการศึกษา

1) บุคลากรในทีมสุขภาพ ควรตระหนักถึงความสำคัญของการ จัดโปรแกรมการให้ความรู้แก่ผู้ป่วย และมีการวางแผนร่วมกันในการสร้าง โปรแกรมการให้ความรู้ให้เหมาะสมกับผู้ป่วยโดยยึดหลักทฤษฎีการเรียนรู้และ กระบวนการสอน เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ในการเผชิญความเครียดได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลให้มีการปรับตัวที่ดี เพื่อการมีคุณภาพชีวิต

2) หน่วยงานต่างๆ สามารถประยุกต์สื่อการสอน ซึ่งเป็นเทป คำบรรยายประกอบภาพลงไปใช้ในการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน เช่น ในกรณีที่บุคลากรไม่เพียงพอจะทำให้ช่วยประหยัด บุคลากรและเวลาในการจัดกิจกรรมการสอน ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและทบทวนในสิ่งที่ตนสงสัยหรือฟังไม่ทันได้ นอกจากนี้ยังสามารถ ดัดแปลงเป็นเสียงตามสายให้ความรู้แก่ผู้ป่วยได้

3) บุคลากรในทีมสุขภาพและนักศึกษาพยาบาล ควรตระหนักถึง ความจำเป็นในการให้บริการเพื่อการลดความเครียดและส่งเสริมพฤติกรรม เผชิญความเครียดที่เหมาะสม

5.2.2 ด้านการวิจัย

ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับผลของโปรแกรมการให้ความรู้เกี่ยวกับ โรคต่างๆ โดยยึดทฤษฎีการเรียนรู้และกระบวนการสอนให้เหมาะสมกับผู้ป่วย เพื่อส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมเผชิญความเครียดที่เหมาะสม